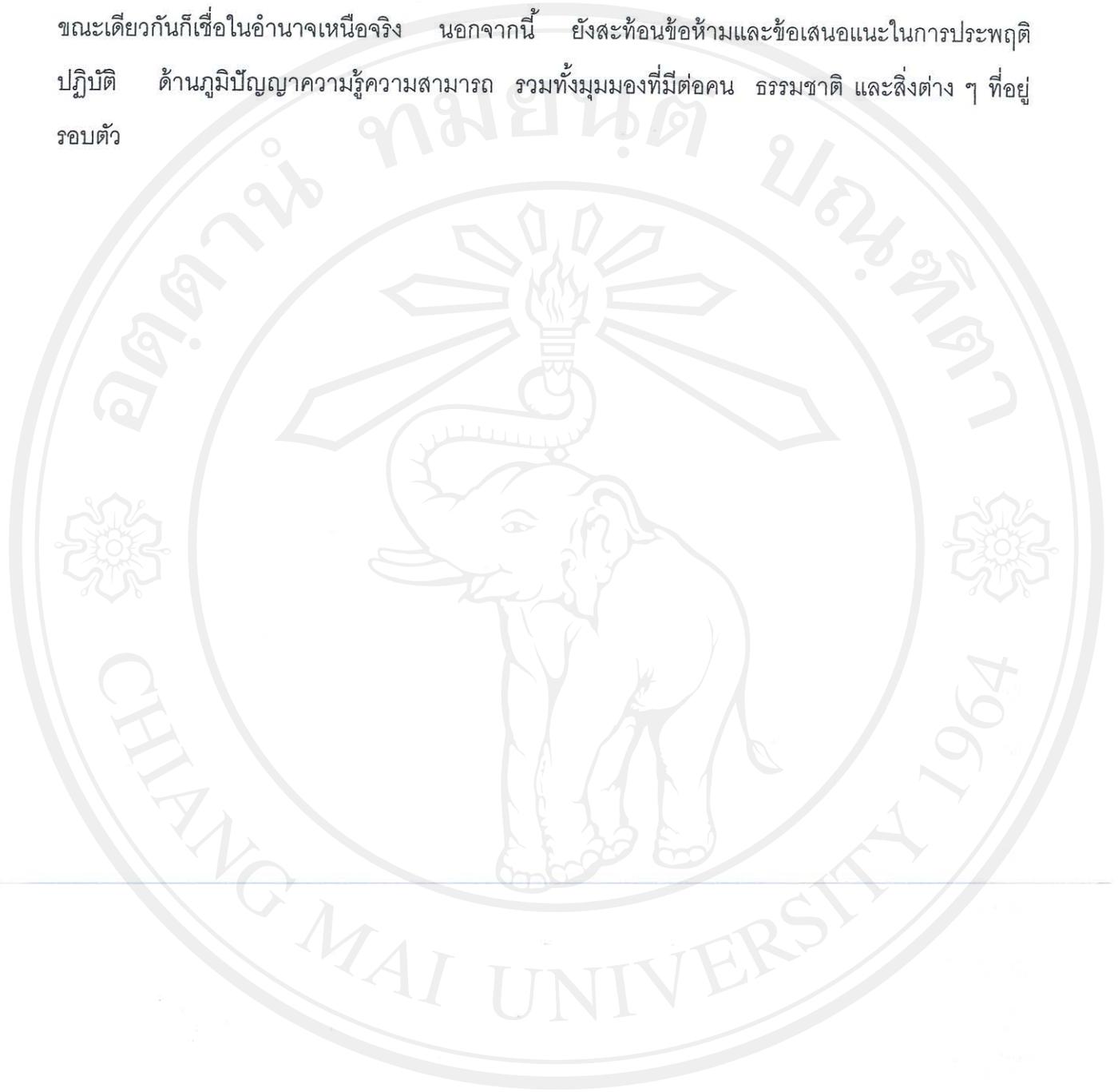

ชื่อเรื่องวิจัย	ศึกษาเปรียบเทียบภาพสะท้อนทางสังคมวัฒนธรรมล้านนาและพม่าผ่าน ภาษิตโบราณ
ชื่อผู้วิจัย	รองศาสตราจารย์อุบลรัตน์ พันธุมินทร์
แหล่งทุนสนับสนุน	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ปีที่เสร็จ	พ.ศ. 2556

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบภาพสะท้อนทางสังคมวัฒนธรรมของล้านนาและพม่าผ่านภาษิตโบราณ เพื่อนำสู่ความเข้าใจสังคมวัฒนธรรมของล้านนาและพม่าซึ่งมีประวัติศาสตร์ร่วมกันมายาวนานให้ได้ภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ผลการศึกษาพบว่า ภาษิตที่สะท้อนด้านวิถีชีวิตซึ่งเกี่ยวข้องกับฤดูกาล สภาพอากาศและธรรมชาตินั้น ภาษิตพม่าหลายบทแสดงถึงความเปลี่ยนแปลงของฤดูกาล สภาพอากาศ และธรรมชาติในเดือนต่าง ๆ ตรง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้คนอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างราบรื่น แตกต่างจากภาษิตล้านนาที่ใช้การเปรียบเทียบโดยอิงฤดูกาลธรรมชาติเข้าหาความหมายหลัก ภาษิตยังสะท้อนถึงวิถีชีวิตโดยทั่วไปของคนในสังคมล้านนาและพม่าว่าประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ที่ต่างกันคือภาษิตพม่าเน้นความสามัคคีของคนในชุมชน ทั้งนี้เพราะพม่าประกอบด้วยกลุ่มชนหลายชาติพันธุ์ ด้านความสัมพันธ์ของคน ภาษิตล้านนาและพม่าสะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับศาสนา ผู้มีอำนาจกับผู้อยู่ใต้อำนาจ ครูกับศิษย์ ที่ต่างกันคือภาษิตพม่ากล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างกษัตริย์กับไพร่ฟ้าข้าราชบริพารไว้ชัดเจน ขณะที่ภาษิตล้านนาที่นำมาศึกษาไม่มีเนื้อหาลักษณะนี้ ด้านความสัมพันธ์ของคนในระดับครอบครัว ภาษิตล้านนาและพม่าสะท้อนถึงความรักและการแต่งงาน ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูก ลูกเขย ลูกสะใภ้ ลูกเลี้ยง สามีภรรยา พี่น้อง บรรพบุรุษกับลูกหลาน ผู้ใหญ่กับเด็ก บุตรภรรยากับญาติพี่น้อง พ่อแม่กับภรรยา ญาติ เพื่อนญาติและสามี ประเด็นที่น่าสนใจคือการเลือกคู่ครองของหนุ่มสาวล้านนาค่อนข้างมีอิสระ ขณะที่การเลือกคู่ครองของหนุ่มสาวพม่าต้องขึ้นอยู่กับพ่อแม่เป็นสำคัญ หลังการแต่งงาน สถานภาพภรรยาชาวพม่าต้องอยู่ภายใต้การครอบครองและอำนาจของสามี ส่วนด้านความเชื่อ ภาษิตล้านนาและพม่าสะท้อนความเชื่อถือศรัทธาในพุทธศาสนา

ขณะเดียวกันก็เชื่อในอำนาจเหนือจริง นอกจากนี้ ยังสะท้อนข้อห้ามและข้อเสนอนะในการประพฤติปฏิบัติ ด้านภูมิปัญญาความรู้ความสามารถ รวมทั้งมุมมองที่มีต่อคน ธรรมชาติ และสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Research Title : The Comparative Study of Social and Cultural Reflection of Lanna
and Myanmar through the Ancient Proverbs

Researcher : Ubonrat Pantumin

Research Grant : Faculty of Humanities, Chiang Mai University

Year : 2013

Abstract

The objective of this research is to conduct the comparative study of social and cultural reflection of Lanna and Myanmar through the ancient proverbs to contribute to a better understanding and a clearer picture of the society and culture of Lanna and Myanmar which had shared a long history together. It was found in the study that in terms of the proverbs reflecting the lifestyle related to the seasons, weather, and nature, many proverbs of Myanmar mentioned the changes in seasons, weather conditions, and nature in different months directly which encourages the smooth and harmony coexistence of the people and the nature different from the proverbs of Lanna which reflected seasons with figurative meanings and compared it to the main meaning. The proverbs also reflected the general lifestyle of the people of Lanna and Myanmar societies that both shared the same livelihood as farmers and occupation in agricultural society. The difference is that Myanmar proverbs emphasize on the solidarity of the people in the community as Myanmar consists of many different ethnic groups. In terms of the relationships of people, the proverbs reflected the close relations between the people and Buddhism religion, the superior people in power and their subordinates, as well as the teacher and the student. The difference is that Myanmar proverbs stated clearly the relations between the kings and his subjects where as Lanna proverbs did not have such expressions. As for the relations in family levels, the proverbs reflected marriage, love, relationships between parents and children, son in law and daughter in law, step children, husband and wife, siblings, ancestors and their children, adults and children, immediate family members and relatives,

parents and the wife, relatives, friends of relatives and husband. The interesting topic is how a life partner is chosen. The young men and women of Lanna enjoyed the freedom of decision making where as the Myanmar proverbs emphasized that the will and decisions of the parents was the authority in choosing a life partner. After marriage Lanna proverbs reflected that the husband and wife should have mutual respect to be successful and enjoy prosperity in life. On the other hand, Myanmar proverbs reflected the superior status and power of the husband over the wife. In terms of the beliefs, both Lanna and Myanmar proverbs reflected the belief in supernatural and Buddhism which reflected the prohibited actions, suggested good behaviors, local wisdom, knowledge, and also perspectives on people, nature, and things in the surroundings.